

Nieuws.brief

Zomer editie

2014

29/08

Vlieg mee de nacht in

v.u. Catherine Beddeleem
Rijmenamsebaan 94,
3190 Boortmeerbeek

natuurpunt
Haacht

NATUURPUNT ONDER DE LOEP

De Nieuwsbrief is het ledenblad van Natuurpunt Haacht en verschijnt vier maal per jaar.

Natuurpunt is ontstaan uit de fusie van Natuurreservaten en de Wielewaal. Deze vereniging telt ruim 80.000 gezinnen als lid en beheert meer dan 16.700 Ha natuurgebied in Vlaanderen, waaronder een steeds groeiende oppervlakte in Haacht. Natuurpunt schenkt ook aandacht aan de 'kleine natuur' in de buurt: een bomenrij, houtkant, beek of wegberm.

Natuur voor iedereen is dus niet zomaar een slogan. Het is een totaalvisie waarmee onze vereniging in Vlaanderen werkt aan natuurbehoud. Onze vereniging dringt er bij de overheid voortdurend op aan, om via nieuwe wetten, extra geld en meer inzet beter zorg te dragen voor de natuur die er in Vlaanderen nog rest. Het Natuurdecreet en Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen leggen een stevige basis voor een efficiënt natuurbeluid. Samen met de Vlaamse overheid wil Natuurpunt werk maken van de verdere invulling en uitvoering van deze initiatieven.

Lid worden van Natuurpunt vzw kan door overschrijving van 24,00 euro op rek. 230-0044233-21

Natuurpunt Haacht is bereikbaar bij:
Bernard Lemaitre
Kleine Appelstraat 9
3150 Haacht
016 60 61 62
info@natuurpunthaacht.be

Liever deze Nieuwsbrief enkel in de mailbox en zodoende een boompje sparen? Mail ons dan op bovenstaand adres!

Bestuur

Catherine Beddeleem, Voorzitter
catherine.beddeleem@telenet.be
0477 99 90 05

Isa Van Horenbeeck, Secretaris
vanhorenbeeckisa13@hotmail.com
016 84 48 09

Luc Bijmens, Penningmeester
016 60 29 67

VOORWOORD

De zon komt op
Ik rek me uit
De warme zonnestralen
Tintelen op mijn huid
Geurende bloemen
En de nog frisse ochtendlucht
Ik vul mijn longen
En slaak een diepe zucht
Wat is de zomer echt mooi
Ik ruik het lekker geurige hooi
Het loof hangt stil
Misschien een klein beetje bladgetril
Van een vogel die zit te wiegen
door alle vogels die
Nog niet uit het nest kunnen vliegen!!!
Ik voel me één met de natuur
Zo kalm, zo vredig en zo puur
Ik geniet want ik ben echt niet alleen
Met zoveel moois om me heen.
Laten we met ons allen genieten van de rust, van de natuur die ons alles geeft...
Nu zijn de reservaten op hun mooiste, de bloemen, de vogels, ..., zeker een bezoekje waard!

Onze eerst volgende activiteit is de Nacht van de Vleermuis op vrijdag 29 augustus.

Na een kleine inleiding met informatie over de soorten en hun leven trekken we de natuur in om ze te horen en op te speuren! De nachtinsecten krijgen ook onze aandacht.

Deze activiteit trekt elk jaar veel bezoekers, dus wees er ook bij !!!

Groeten en alvast een deugddoende zomerrust !

Catherine Beddeleem
Voorzitter N. Haacht

STUDIE

De bruine kikker

In het voorjaar van 2012 zijn in een aantal poelen in Vlaanderen, inclusief de grote poel in het Haachts broek, legsels van de bruine kikker verzameld in het kader van een lopend doctoraatsonderzoek aan de KU Leuven. Het onderzoek wil nagaan hoe kikkers omgaan met variatie van hun habitat in de tijd en de ruimte en hoe ze zich kunnen handhaven in zulke uiteenlopende habitats. Deze specifieke staalnamecampagne richtte zich op de bruine kikker aangezien het een soort is die wijdverspreid is en veelvuldig voorkomt, zowel in Europa als in Vlaanderen. De bruine kikker kan zich voortplanten in poelen met uiteenlopende karakteristieken. Niet enkel kunnen voortplantingspoelen verschillen in bijvoorbeeld pH, de aan- of afwezigheid van aquatische vegetatie en de algemene omliggende habitat (eg poelen in het bos vs poelen in een veld) maar ook de lengte dat een poel water houdt -de hydroperiode- kan sterk verschillen tussen voortplantingspoelen. Deze hydroperiode is een sterke selectiekracht voor kikkers. Te laat metamorfoserende (van kikkervis naar kikker) kan leiden tot de dood indien de poel uitdroogt, te snel metamorfoserende brengt echter andere nadelen met zich mee zoals kleine lichaamsgrootte en hieruitvolgend verminderd reproductief succes in het latere leven. Het is dus cruciaal dat kikkers de timing van hun metamorfose zo goed mogelijk afstemmen op de heersende omgevingscondities.

De bruine kikker kan zich, zoals hierboven reeds vermeld, succesvol voortplanten in zowel poelen die zeer snel uitdrogen, alsook in poelen die nooit uitdrogen en het hele spectrum daartussen. Het is echter niet geweten of deze soort zich lokaal heeft aangepast of dat succesvolle voortplanting in deze verschillende larvale omgevingen vergemakkelijkt wordt door ontwikkeling plasticiteit of een verscheidenheid aan (andere) strategieën. Hiervoor werden legsels uit negen poelen in Vlaanderen verzameld. De poelen werden onderverdeeld in drie categorieën: snel uitdrogend, niet uitdrogend en een categorie poelen daartussenin. De snel uitdrogende poelen werden gedefinieerd als poelen die steeds een korte hydroperiode hebben, de permanente poelen waren allen poelen die nooit uitdrogen maar soms wel afgelaten werden om ze visloos te houden, de derde categorie zijn poelen die het ene jaar wel en het andere jaar niet uitdrogen. Per verzameld legsel werden enkele eitjes naar het laboratorium gebracht waar ze individueel opgekweekt werden. De helft van de individuen van een legsel werd in het midden van de ontwikkeling blootgesteld aan een gesimuleerde uitdrogingstreatment waarbij het water in het aquarium verlaagd werd tot 3 cm, voor de andere helft van de individuen werd het waterniveau niet aangepast. De tijd tot metamorfose werd opgemeten, alsook het gewicht en de lengte bij metamorfose. Door zowel meerdere individuen per legsel, meerdere legsels per poel en meerdere populaties per poeltype te bekijken, konden we niet enkel uitspraken doen over gemiddelde waarden van een populatie, zoals de meeste studies tot nu toe, maar ook een inzicht krijgen in de verdeling van kenmerken binnen en tussen individuele legsels.

Uit het onderzoek bleek dat populaties inderdaad lokaal aangepast zijn aan de duur van de natte periode. Kikkervissen van permanente systemen deden er namelijk langer over om te ontwikkelen dan diegene uit kortlevende systemen. Bovendien vonden we een grote variatie in tijd tot metamorfose bij de larven afkomstig van semipermanente systemen. Deze variatie in ontwikkelingstijd bevond zich vooral tussen en niet binnen individuele legsels; in jaren dat er weinig regen valt, zullen de legsels die snel ontwikkelen een voordeel hebben, terwijl er selectie zal zijn voor de trager ontwikkelende larven in zeer natte jaren. Een versnelling van de larvale ontwikkeling in respons op een daling van het waterniveau was het meest waarneembaar in de larven van permanente populaties, een indicatie dat de capaciteit om de ontwikkeling te versnellen al grote deele geërodeerd is door de intrinsieke snelle ontwikkelingstijd van de larven verzameld in efemere systemen.

Globaal gezien toont dit experiment aan dat de bruine kikker een veelheid aan strategieën en technieken gebruikt om te persisteren in habitats met verschillende karakteristieken en buffert voor reproductief falen met adaptatie, polymorfisme binnen populaties en ontwikkelings plasticiteit, en dit zelfs op een relatief kleine geografische schaal. Zulk een flexibele levensgeschiedenis zal bijdragen tot het kunnen omgaan met de klimaatsverandering wat voor deze soort relatief makkelijker zal zijn dan gespecialiseerde soorten. De volgende stap van het onderzoek is nagaan wat de onderliggende fysiologische mechanismen van verschillen in ontwikkelingstijd zijn, alsook de gevolgen van deze verschillen voor de individuen in hun latere leven.

Huiszwaluwenproject Haacht : stand van zaken

Achteruitgang van de Huiszwaluw

Ook al is de populatie in de woonwijk redelijk stabiel, de achteruitgang van de Huiszwaluw is in heel zijn verspreidingsgebied ronduit alarmerend.

In vergelijking met dertig jaar geleden komen **er in Vlaanderen 75% minder zwaluwen voor! Nog vitale populaties zijn bij uitstek een goede vertrekbasis!** Dat maakt de populatie in de Tildonk des te interessanter!

Plan Zwaluw – Haacht

Een efficiënt hulpprogramma voor de Zwaluwen in Haacht in het kader van het **Bio-Charter** tussen de Gemeente Haacht en Natuurpunt Haacht werd opgevat. Het is de **INL-ploeg – een initiatief van de provincie Vlaams Brabant, de koesterbuurcampagne, deelnemende gemeenten en IGO** – die met behulp van een hoogtewerker de zwaluw nestjes ophingen. In totaal werden, verspreid over 2012 en 2013 maar liefst **60** kunstnesten opgehangen in de woonwijk. In het centrum van Tildonk werden in 2013 **6** extra nestjes opgehangen.

Resultaten

De resultaten van de telling van dit seizoen (2014) zijn erg bemoedigend, wat de ingebruikname van de voorziene kunstnesten betreft. Dit bevestigt dat het project een succes is. Er werden in 2012 **4** kunstnesten in gebruik genomen, in 2013 waren er dat reeds 7 en dit jaar maar liefst **12**.

In totaal werden **35** bezette nesten geconstateerd. Dat is ruim boven het gemiddelde van 21. Bovendien betekent dit dat nu reeds ruim 1/3 van alle broedgevallen plaatsvindt in kunstnesten.

Van de 10 kunstnesten in het centrum van Tildonk waren vorig jaar onmiddellijk **3** in gebruik genomen! Dit jaar zijn dat er reeds 7. In totaal broeden er in het centrum van Tildonk 19 paartjes Huiszwaluw.

Opvolging

Bent u de eigenaar van een woning waaraan een kunstnest voor Huis- of Boerenzwaluw werd bevestigd, en u heeft een opmerking hierover, dan kan u dit melden bij de milieuambtenaar van de gemeente Haacht, Wespelaarsesteenweg 85, 3150 Haacht, Tel : 016 – 26 94 76, Fax : 016 – 26 94 19, E-mail: milieu@haacht.be

De boerenzwaluwactie in Haacht

Er bevinden zich verspreid kleine kolonies (of individuele nestjes) op verschillende boerderijen of landelijke woningen in groot Haacht. Bevraging door Natuurpunt wijst op een **achteruitgang**.

Ook elders is deze vogel ernstig bedreigd in zijn voortbestaan. Dus een beetje extra aandacht en een steuntje in de rug is hard nodig.

Ook voor de Boerenzwaluw werd dus actie ondernomen. In de loop van 2013 werden 21 kunstnesten opgehangen. Ook voor deze soort worden de kunstnesten gemonitord. In dit tweede projectjaar werden verschillende bezette kunstnesten vastgesteld. De bezetting ervan kan nog beter, maar vaak wordt er nog gewoon in natuurlijke nesten ernaast gebroed.

Conclusie

Al bij al zijn de resultaten over de ingebruikname van de kunstnesten bemoedigend. In ieder geval is het bewijs geleverd: wanneer de gemeente Haacht het wil, dan kan ze het ook! Natuurpunt Haacht, dewelke de expertise leverde in dit project, is trots op de samenwerking.

We wensen erop te wijzen dat er in Haacht momenteel nog koestersoorten (Veldleeuwerik, Eikelmuis, Bosorchis,...) dringend schreeuwen om aandacht. Wij maken er vast en zeker werk van en zullen daarbij opnieuw durven te rekenen op de gemeentelijke overheid.

Johan De Meirman

BEHEER

Educatief natuurbeheer (ENB)

Wat is dat?

En nochtans ook in Haacht doen we al jaren mee aan educatief natuurbeheer.

Educatief natuurbeheer is een project van Natuurpunt dat kinderen en jongeren warm wil maken voor de natuur. Het is gericht op de derde graad (het 5de en 6de jaar van de lagere school) en wordt financieel ondersteund door de provincie en het Vlaams gewest. Alles begon in 1996 in onze provincie en actueel is ook Brussel en Limburg in het project gestapt.

ENB bestaat uit 3 stappen die de leerlingen doorlopen en elke stap duurt een halve schooldag.

Eerste luik: Een Powerpoint-presentatie of een natuurbeheerspel.

Tijdens dit luik komt een lid van Natuurpunt Educatie (voor Haacht is dit Robin) naar de school en legt aan de leerlingen uit hoe de natuur geëvolueerd is de laatste eeuwen, welke de huidige knelpunten zijn en wat we hieraan kunnen doen. De leraar heeft de keuze tussen een powerpoint-presentatie of een interactief natuurbeheerspel. In dit spel kunnen de leerlingen – door het oplossen van vragen – subsidies verwerven waarmee ze dan terreinen kunnen aankopen of beheerswerken uitvoeren. De leerlingen beslissen zelf welke beleids- of beheersdaden ze willen financieren en zien dan welke impact dat heeft op de natuur.

Gemeentelijke Basisschool Wespelaar 5de leerjaar.

Tweede luik: Een dagje natuurbeheer.

Tijdens deze halve dag komen de leerlingen – te voet of met de fiets – meewerken in een natuurgebied in de omgeving van de school. Voor Haacht is dit meestal in het Haachts Broek, in Schorisgat of aan de Antitankgracht. De uitgevoerde beheerswerken zijn zeer gevarieerd, zoals het afvoeren van maaisel uit hooilanden, maken van houtstapels of het verhakselen van kaphout. Zo kunnen ze zich eens goed uitleven, leren het natuurgebied kennen en ondervinden dat er veel handen nodig zijn om een natuurgebied te beheren. Een warme kop chocolademelk – aangeboden door Natuurpunt – doet die dag wonderen.

Gemeentelijke Basisschool Haacht 5de leerjaar.

Derde luik: De natuurwandeling.

Tijdens deze natuurontdekkingstocht wandelen we bij voorkeur terug in het natuurgebied waar de kinderen gewerkt hebben. Zo kunnen ze zelf zien hoe hij hun werk bijgedragen heeft tot meer en mooiere natuur. We proberen tijdens deze wandeling ook steeds bij een beek of poel aan wateronderzoek te doen. Ze mogen met schepnet zelf waterdiertjes vangen en deze aan de hand van determinatiefiches benoemen..... Altijd leuk voor de kinderen.

Vrije Basisschool De Puzzel Haacht 6de leerjaar.

‘De Puzzel’ vond het erg fijn om de handen uit de mouwen te steken.

Bekroning: Een diploma.

Als afsluiter van het drieluik krijgt elke leerling nog een diploma van “natuurbeheerder” met zijn naam erop. Een mooie en hopelijk blijvende herinnering voor onze kinderen aan een toffe kennismaking met de natuur. Welke scholen doen mee?

Natuurpunt educatie stelt voor dit project en onze provincie 2 voltijdse medewerkers ter beschikking. Het project heeft zoveel succes dat het programma voor deze 2 medewerkers overvol zit. In onze gemeente zijn vier scholen in het project gestapt, nl. VB De Puzzel Haacht, GB Haacht, GB Wespelaar en VB Haacht station.

Dit betekent niet dat de andere scholen volledig in de kou staan. Zo komen ook de school van Wakkerzeel, de Freinetschool De Muze Haacht en de leerlingen van Don Bosco geregeld werken en wandelen in onze natuurgebieden. Natuurpunt Haacht zal steeds proberen om een vrijwilliger te vinden om ook deze leerlingen te begeleiden.

Zelfs scholen van buiten onze gemeente hebben onze natuurgebieden ontdekt. Zo is dit jaar ook de Freinetschool Leuven op bezoek geweest aan de antitankgracht. Ook de beschutte werkplaats “t Werkveld Herent” komt al jaren werken en wandelen in onze natuurgebieden.

Peterschap over een natuurgebied

De leerlingen van het 5de leerjaar van zowel de GB uit Wespelaar als de GB uit Haacht nemen al sinds het schooljaar 1996 – 1997 deel aan het project ENB. Natuurpunt heeft dan ook beslist om – naar aanleiding van hun 10-jarig engagement aan het project – aan beide scholen het peterschap toe te kennen over het natuurgebied “Haachts Broek – Antitankgracht”. Dit gebeurde officieel op 6 juni 2009 en zoals het hoort te midden van het Haachts Broek.

Helpende handen tekort.

Een dergelijk project in goede banen leiden vereist vele vrijwilligers.

Vooreerst natuurlijk een medewerker van Natuurpunt Educatie.

Vervolgens de leerkracht van de betreffende school, die bijgestaan wordt door collega's en ouders om de leerlingen van en naar de natuurgebieden te begeleiden.

En ook vrijwilligers van Natuurpunt Haacht om het tweede en derde luik (het werken en wandelen) in goede banen te leiden. Jarenlang heeft Louis Hendrickx dit in zijn eentje recht gehouden, waarvoor onze welgemeende dank.

Hebt u zelf zin en tijd om eens in te springen bij de begeleiding van een klas tijdens een werkdag of wandeltocht. U bent van harte welkom!!!

René

Terugblik 11/05 Flora wandeling

Op 11/05 was er veel volk opgedaagd ondanks het wisselvallige weer. De wandelaars hebben geleerd over het kasteel van Roost en de kamsalamander.

En nadien kon er worden bijgebabbeld bij een hapje en een drankje.

Natuurpunt stelt voor

natuurpunt

GAGELHAPPENING

in Landschap De Liereman

Zondag
21 sept

NIEUWE TENTOONSTELLING

WANDELINGEN

DEMONSTRATIES

STREEKPRODUCTEN

INFOSTANDEN

KINDERANIMATIE

www.natuurpunt.be/gagelhappening

Vrij Christ Sterrenwgen - Cokestraat 11 - 3800 Mechelen

WERKDAGEN NATUURPUNT HAACHT

KOM GEZELLIG SAMEN WERKEN EN GENIET DIRECT VAN HET RESULTAAT

ACTIVITEITEN

Nacht van de vleermuis

Waar: Werchtersesteenweg 118, Haacht ten huize van familie Van den Broeck
Wanneer: Vrijdag 29 augustus om 20 uur
Programma: Vooreerst krijgt u een boeiende uiteenzetting over het leven van vleermuizen. Nadien trekken we het Haachts Broek in met bat-detectoren op zoek naar vleermuizen. Tijdens de wandeling bezoeken we ook een standje met uitleg over nachtvinders en met een lichtval.

WANDELEN MET NATUURPUNT: TWEE MANIEREN

Wandelen in onze natuurgebieden kan op twee manieren: u bent natuurlijk eerst en vooral erg welkom op onze geleide wandelingen. Onder begeleiding van een erkende natuurgids wordt een vast traject (namelijk de afgepijlde wandeling die vertrekt én aankomt aan de sporthal in Wespelaar) afgelegd langs de knapste plaatsjes in onze reservaten. U steekt heel wat op van planten- en dierenleven en over het beheer van onze reservaten alsook over de algemene werking van Natuurpunt Haacht. Soms zijn de wandelingen thematisch en gaan ze bijvoorbeeld uitsluitend over paddenstoelen, planten of vogels...

De activiteitenagenda vindt u op onze website <http://www.natuurpunthaacht.be> én steeds in deze nieuwsbrief.

Anderzijds kan u natuurlijk ook zelfstandig wandelen. U bent dan vrij in uw vertrekkur en duur van de wandeling. Op onze website kan u een wandelkaartje (zie hiernaast) voor het Haachts Broek downloaden. De wandeling op het kaartje is dezelfde als deze die op terrein is afgepijld. Ideaal dus om niet langer te verdwalen in het avontuurlijke Haachts Broek!

Natuurpunt Feest 21 september

Op zondag 21 september ben je met je hele gezin welkom in Landschap De Liereman. Ga mee op Moeraswandeling op zoek naar de gagel, het ultieme ingrediënt van het fameuze Gageleer bier of ontdek het kriebelend gespuis tijdens de Vieze Beestjeswandeling.

Uitblazen na al het wandelen? Kom dan proeven van de streekproducten.

Kinderen kunnen zich ten volle uitleven in het vernieuwde speelbos, waterbeestjes vangen en bestuderen of nestkastjes timmeren.

Wil je er een heerlijk weekendje van maken? Hotel Corsendonk Viane in Turnhout biedt een ideale opwarmer van het feest. Op 20 september word je verwelkomd met een bier- en sappenproeverij, gevolgd door een overnachting met ontbijt. Natuurpuntleden krijgen 10% korting.

Afspraak: zondag 21 september, 11u-18u, Landschap De Liereman, Schuurhovenberg 43, 2360 Oud-Turnhout

www.natuurpunt.be/gagelhappening

Nieuws.brief

ACTIVITEITENKALENDER 2014

EXCURSIES

- 29/08: Nacht van de Vleermuis
OPGEPAST, verplaatst naar vrijdag
- 12/10: Paddenstoelenwandeling Haachts Broek,
vertrek 14u, parking sporthal Wespelaar, gids: René
- 09/11: Vegetarische eetdag
- 15-16/11: Dag van de Natuur
meer info volgt.

WERKDAGEN

Zaterdag 6 september	werkdag vanaf 13u30
Zaterdag 4 oktober	werkdag vanaf 13u30
Zaterdag 1 november	werkdag vanaf 13u30
Zaterdag 6 december	werkdag vanaf 13u30

De eerste zaterdag van de maand staat er meestal een werkdag op het programma in een van onze gebieden, iedereen is van harte welkom om handje te komen helpen! Om de juiste plaats van afspraak en het uur te kennen neem je best contact op met Johan De Meirman via info@natuurpunthaacht.be of 0476/24.94.24

www.natuurpunthaacht.be

Liever deze Nieuwsbrief enkel in de mailbox en zodoende een boompje sparen? Mail ons dan!